

DIE DEN GEEST CHRISTI NIET HEEFT,
DIE KOMT HEM NIET TOE!

EENE NOODIGE

WAARSCHUWING

VOOR ALLE HEILZOEKENDE ZIELEN

ONDER DE

AFGESCHIEDENEN EN NIET-AFGESCHIEDENEN

IN NEDERLAND,

GEGEVEN DOOR

J. H. FEISSER,

Dienaar van God en den Heer Jezus Christus.

TE GRONINGEN, BIJ

F. S. BARGHOORN.

1844.

VOORBERIGT.

Op mijne afgelegene standplaats weinig met andere menschen in aanraking komende, dacht ik in den beginne, dat de diepe onkunde in — ja! de volstrekte verloochening van het wezen en de werking des H. Geestes meer bepaaldelijk hier en in dezen omtrek zoude bestaan. Thans echter den blik wat verder van mij afwerpende en langs onderscheidene wegen, met andere menschen bekend geworden zijnde, bespeur ik, dat deze schrikbarende duisternis en geesteloosheid veel algemeener is, en niet slechts bij wereldsche of natuurlijke menschen gevonden wordt, maar ook zelfs bij de gene die den naam van vromen dragen. Hoogstbedroevend verschijnsel!

Immers, den H. Geest te ontkennen in Zijn wezen en werken, of zoo van Hem te spreken of te schrijven, dat er geen kracht of heerlijkheid meer van overblijft, is bij mij het zelfde als ook tevens den Vader en den Zoon metterdaad uit den weg te ruimen, schoon men er de namen van behouden moge.

Daarom wensch ik bij deze, naar de mij verleende gaven, in de mogendheid des Heeren, eene zwakke

poging aanteiwenden tot verhooging van den Drieëni-
gen God van onze Vaderen en van de ware Christenheid.
Niet dat ik uit mij zelve die bekwaamheid ontleen, als
of ik ze in mijzelve bezat; neen! de Almagtige heeft
mijne hand niet noodig, om zijne Verbonds-ark voor
omvallen te bewaren: indien ik mij dit inbeeldde, dan
mogt ik als een andere Uza (2 Sam. 6.) nederstorten;
maar er is toch eene levendige opwekking in mij tot
dat werk, en ik heb geenen vrede als ik het niet doe.

De God en Vader van alle barmhartigheid be-
kroone het met Zijnen algenoegzamen genade-zegen,
opdat Hij alleen de Eer ontvange van het zielenheil
dat er bij dezen of genen door teweeggebragt worden
mogt. Hij toone Zijn Vaderhart nog eens weder in
ruime mate aan het van ouds zoo grootelyks door
Hem beweldadigde Nederland, en make van vele onder
deszelfs inwoners tempelen des H. Geestes.

Gasselter Nieuwveen. 20 Febr. 1844.

F.

H.

Over het *wezen*, de *namen* en het *werk* des
H. Geestes.

A. Zoo min als de Hooge God, als *Vader* door
ons beschouwd, cenige de minste stof of stoffelijkheid
bezit, waardoor Hij aan tijd of plaats zoude gebon-
den worden; zoo min ook als de *Heere Jezus Chris-
tus*, naar Zijne Godheid of eenswezenheid met den
Vader, door dergelijke stof of stoffelijkheid mag ver-
nederd worden; evenmin mag men ook den H. Geest
als 't ware door zulke heiligschendende handen
willen tasten of aanraken. vermits geestelijke dingen
alleen geestelijk te onderscheiden zijn. Er zijn zelfs,
die daarom ook niet gaarne het woord *persoon*, met
opzigt tot den onbegrijpelijken en onzienlijken God,
willen gebruikt hebben, uit vrees, dat men door
zoodanige benaming in *te stoffelijke* denkebeelden
vervalle, tot oneere van den Alomtegenwoordigen,
door de hemelen der hemelen niet te omvatten
Drieëningen Verbonds-God van Zijn uitverkoren volk.

Zij nemen er dan liever het woord *zelfstandigheid* of *wezen* voor; doch mijns inziens is deze poging, hoe wél gemeend ook, eene vruchteloze poging. De zwarigheid ligt niet in den *naam*, maar in de *zaak*. God is groot, en wij begrijpen Hem niet. Wij kennen ten deele. Wij *gelooven* in Zijnen Naam, maar wij *zien* Hem niet; daar er hier op aarde ook aan de verstgevorderde geestelijke menschen nog een vleesch verbonden is, 't welk hun als eene scheidsmuur is, die hen van ware en volkomene aanschouwing terug houdt. Laat het daarom voor ons, zoolwel voor mij als voor u, mijn heilzoekende Lezer! genoeg zijn, het *Bestaan* of het *Wezen* des H. Geestes vast te stellen, terwijl wij met diepen eerbied onze aangezichten voor den glans dier Majesteit dekken, Die ons, zoolang wij in dezen aardschen tabernakel zijn, verteeren zoude, indien zij zich in hare volle heerlijkheid aan ons openbaarde *).

De H. Geest *bestaat* dan te zamen met den Vader en den Zoon als waarachtig en eeuwig God; terwijl uit Zijne *werken* en Zijne geestelijke *gaven* aan de zielen der geloovigen dit zijn bestaan even duidelijk en krachtig kan bewezen worden, als het bestaan van God den Vader uit de werken in de natuurlijke wereld †): doch altoos aan geene andere ziel, dan die uit haren staat van blindheid en doofheid voor geestelijke dingen verlost is. §). Wanneer nu echter de natuurlijke mensch, dien het geestelijke oog of oor nog niet geopend is, het bestaan des

*) Hebr. 12: 19-21. †) 1 Kor. 12: 1-11. §) 1 Kor. 2: 10-16.

H. Geestes betwijfelt of loochent, hoezeer honderden of duizenden hem daarvan ten plegtigste verzekeren, dan handelt hij even onredelijk en berispelijk, alsof iemand ontkent, dat er *visschen* zijn, die zonder dampkringslucht onder het water kunnen leven, zoolang hij ze niet gezien heeft. Immers, ofschoon hijzelve de dampkringslucht tot behoud van zijn leven behoeft, en op het land ook alle andere schepselen die lucht moeten inademen, zoolvolgt daaruit niet noodzakelijk, dat er *geen* schepselen *kunnen* zijn, die, anders bewerktuigd, ook *zonder* dezelve bestaan kunnen. Och! dat er daarom wat meer ontzag voor Gods woord mogt zijn, en dat de wereld van die stoutheid en vermetelheid, door Gods kracht, mogt teruggedreven worden, om niet maar dadelijk in roekeloozen waan alles te verwerpen, wat zij met hunne vleeschelijke handen niet tasten en met hunne vleeschelijke oogen niet aanschouwen *).

B. Bepalen wij ons nu *ten tweede* bij de namen des H. Geestes.

De H. Geest wordt god genoemd b. v. door den Heer Jezus, bij Joh. 3: 5, waar hij van eene geboorte *uit den Geest* spreekt, welke volkomen op dezelfde wijze uitgedrukt wordt *uit God* te zijn, door den Apostel Johannes, 1 Joh. 3: 9^a. Ditzelfde geschiedt ook door den Apostel Petrus bij Hand. 5: 3, 4, waar Ananias eerst gezegd wordt *den H. Geest*, en dan *Gode* te hebben gelogen, in hetzelfde verband en met dezelfde beteekenis.

† Joh. 20: 29.

[Vergel. hierbij ook Exod. 17: 7. met Hebr. 3: 7-9. Jezaïa 6: 6-10. met Hand. 28: 25-27.]

Verder wordt hij genoemd (gelijk de Zoon b. v. Verlosser of Zaligmaker heet) *Trooster*, of nauwkeuriger *Helper*, Joh. 14: 16, 26. 15: 26, 16: 7.

Elders wordt van den H. Geest gezegd, (gelijk van den Zoon gezegd wordt, dat Hij *Gods Zoon* is) dat Hij is de *Geest Gods*, de *Geest der waarheid*, de *Geest Christi*, de *Geest der heiligmaking*, de *heilige Geest*, Matth. 3: 16. Joh. 15: 26. Rom. 8: 9b. Mark. 1: 8. Rom. 1: 4.

Een godzalig en geleerd schrijver geeft als *reden* op, waarom Hij *Heilige Geest* genoemd wordt?

1°. *Geest*, om zijnen uitgang, b. v. als de adem uit iemands mond, Job. 33: 4. vergel. met Joh. 20: 22. En ook om de wijze, waarop Hij werkt, b. v. als de wind, Joh. 3: 8. Eindelijk, van wege zijn geestelijk werk, 't welk bestaat in het levend-maken voor de eeuwige zaligheid, Gal. 5: 25.

2°. *Heilige Geest*, niet omdat hij dit bij uitsluiting is, neen! ook de Vader wordt *heilig* genoemd Joh. 17: 17. gelijk mede de Zoon Luk. 1: 35. maar bijzonder omdat Hij het werk der genade in Gods kinderen begint door overtuigingen van zonde, en voortzet door heiligmaking, en eindigt in heerlijkheid. 2 Thess. 2: 13, 14. *)

*) Er is echter ook eene aanwijzing van — en beschuldiging over de zonde, die door *de conscientie* geschiedt. Sommigen, b. v. ook Prof. МУРЛИЦ, in zijn stuk over *het vischnet* en *het onkruid in den akker*, in het Tijdschrift: *Waarheid in liefde*, achten die klopping des gewetens reeds een werk des H. Geestes in de ziel.

Ten slotte wordt de H. Geest soms eene *kracht* en eene *gave* genoemd 1 Kor. 12: 13. Hebr. 6: 4-6. En hieruit willen sommigen dan het zelfstandige Wezen des H. Geestes wegedeneren. Zóó kunnen zij echter ook het zelfstandige Wezen van den Vader en bijzonder van den Zoon outkennen, welke Laatste b. v. bij Joh. 4: 10. eene *gave* en bij 1 Kor. 1: 24 eene *kracht* genoemd wordt.

C. Laat ons *ten derde* iets van Zijne werken zeggen! *)

Ook de *schepping* van de wereld en den mensch wordt aan Hem toegeschreven, Job 33: 4. Ps. 33: 6.

Verder: de *onderhouding* of *vernieuwing* der dingen, Ps. 104: 30, alsmede de *gezondmaking* 1 Kor. 12: 9b.

Bijzonder echter is de H. Geest werkzaam in de verlossing van zondaren, of in het aanbrengen van het dadelijke deelgenootschap aan alle zegeningen, verdiensten en heilgoederen des dierbaren Zaligmakers.

a. Hij *wederbaart* de uitverkorenen, zoodat het eigenlijke begin en wezen des overgangs uit den dood in het leven (Eph. 2: 1.) van hem afgeleid

te zijn; weshalve zulke menschen dan ook stellen kunnen, dat *alle stervelingen* den H. Geest hebben, omdat zij niet zonder conscientie zijn. Eene zeldzame Godgeleerdheid voorwaar!

*) Dat ik hier niet bepaaldelijk over Zijne eigenschappen spreek, geschiedt voornamelijk omdat die van zelf uit Zijne werken afgeleid worden, waaruit zij ook hoofdzakelijk alleen kenbaar zijn.

mag worden. Gelijk een *natuurlijk* schepsel uit de vleeschelijke moeder aan het licht komt, zóó het *nieuwe . geestelijke* schepsel uit den Heiligen Geest. Joh. 3: 5, 6. Tit. 3: 5.

b. Hij geeft alle *ware wijsheid en verstand*, nl. dengenen, die van God den Vader ten leven verordineerd zijn, zoodat die ook alleen *bij ervaring* van deze waarheid overtuigd worden. Eph. 1: 17. Joh. 16: 13. 14: 26. 1 Joh. 5: 6.

c. Hij geeft *getuigenis van ons kindschap Gods* en *opent den vrijen toegang tot den Vader*, Rom. 8: 15, 6. Eph. 2: 18.

d. Hij wordt *de Geest des geloofs* genaamd 2 Kor. 4: 13. gelijk mede onder de *vruchten* des Geestes, bij Gal. 5: 22, *het geloof* geteld wordt. Dientengevolge geeft Hij wezenlijk deel aan de *zaligheid*, in Gods Koningrijk te smaken, Rom. 14: 17.

e. De *heiligmaking* is ééne der voornaamste verrigtingen des Heiligen Geestes. Hij zuivert de geloovigen, en verandert ze van heerlijkheid tot heerlijkheid, naar des Heeren beeld. 2 Thess. 2: 13. 1 Kor. 6: 1. 2 Kor. 3: 18. Ook leert Hij hen *bidden* en komt hen bij hunne gebeden te hulp, Rom. 8: 15. Gal. 4: 6. Rom. 8: 26, 27.

f. Eindelijk, om niet meer te noemen: Hij is hun tot *onderpand*, tot *verzegeling*, tot *bevestiging* ja! tot *bewaring van hunne volkomene en eeuwige zaligheid*. 1 Kor. 3: 16. 2 Kor. 1: 20, 21, 22. Rom. 8: 16, 17. Opeub. 14, 13. 1 Petr. 1: 5.

Ligtelijk zoude nu iemand bij het overzigt van het bovenstaande zeggen: »Ja! maar alle die werken worden op andere plaatsen der H. Schrift of »aan den Vader, of aan den Zoon, of aan Beiden »toegeschreven.» Geen wonder ook! want de H. Geest is ook God, en wij gelooven niet aan drie Goden, maar aan éénen God, Vader, Zoon en H. Geest, ondeelbaar en toch in wezen onderscheiden. Lezer! zoo gij nog niet meer hebt dan uw *natuurlijk* verstand, en gij wilt met dat bloot-natuurlijk verstand de diepten der Godheid peilen, terwijl gij dadelijk alles ontkent of verwerpt wat u, voor als nog, in het donker ligt en dus onzichtbaar is; — ik bid u, treed met heiligen eerbied terug en bedek uw aangezicht. Van den grooten NEWTON, den Natuuronderzoeker, wordt gezegd, dat hij telkens wanneer hij Gods ontzagchelijken Naam slechts noemde, zijn hoofd ontblootte en eenige oogenblikken stil was; en de heerlijke Apostel der Heidenen, Paulus, riep uit, ook nog maar van Gods aanbiddelijke *wegen* sprekende: »ó diepte des rijkdoms beide der *wijsheid en der kennisse Gods! hoe ondoorzoekelijk zijn Zijne oordeelen, en hoe onnaspeurlijk Zijne wegen!* En wij nietige en in ons zelve dwaze schepselen, die van gister' zijn en niets weten, *wij* willen weder spreken wat ons het heilige Bijbelboek leert, waarin ons 't geen van God kennelijk is, ter onzer zaligheid, naar onze kinderlijke bevattingswijze, zoo treder en liefderijk wordt geopenbaard? Och! dat wij voor zulke ondankbaarheid, vermetelheid, ja! voor zulken duivelschen hoogmoed bewaard blijven, en zoo wij er

in vroegere dagen aan schuldig waren, dat wij er vergeving voor zochten en vonden in de eenige offerande Christi, waardoor volmaakt worden in eeuwigheid degene die geheiligd worden, Hebr. 10: 12, 14.

Ook *mij* ontslage de hoogheid des nooit door ons, in dezen onvolmaakten staat, te bevatten onderwerps van verdere ontwikkelingen. Het bijgebragte diende slechts om der waarheid, die naar Gods Woord is, hulde te doen, en om eenige volledigheid aan dit stukje te geven. Hetgeen ons echter het meest aangaat en het belangrijkste moet zijn ter nauwkeurige overweging en behartiging, dat wenschen wij nu verder, in 't vervolg van deze bladen, te behandelen.

III.

Wat is het dan: *den Geest Christi*, of den Geest Gods, of den Heiligen Geest *niet te hebben*? En: wat is het: *den Heers Jezus niet toe te behoren of toe te komen*? Maar ook: Wat is het: *dien Geest te hebben*, en *des Heeren eigendom te zijn*? *)

A. *De heilige Geest*, waarbij wij in deze woorden bepaald worden, zal hier wel niet anders be-

*) Alleszins opmerkelijk is het, dat bij Rom. 8: 9-11. de H. Geest zóó voorgesteld wordt, dat Hij (vs. 9) genoemd wordt *Geest Gods* en *Geest Christi*, vervolgens (vs. 10) *Christus zelve*, en misschien ook naar 2 Kor. 6: 16 *God zelve*, en nog wederom (vs. 11) *de Geest Desgenen, Die Christus uit de dooden opgewekt heeft*, nl. Godes.

hooren beschouwd te worden, dan als *de zalving des H. Geestes*, welke zichtbaar over den Zoon Gods gekomen is, bij gelegenheid dat Hij van Johannes gedoopt werd, Matth. 3: 16. Zoo wordt ook de Christen, in het 32ste Antw. van den Heid. Katechismus, gezegd *der zalvinge Christi* deelachtig te zijn, naar de belofte: *die na mij komt is meerder dan ik; Hij zal U met vuur en den H. Geest doopen*, zoo als ook bevestigd wordt (1 Kor. 12: 13) door de woorden: *want ook wij allen zijn door éenen Geest tot één ligchaam gedoopt, en wij zijn allen tot éenen Geest gedrenkt*, Hand. 2: 17, 18.

Misschien mag men tot opheldering van deze gezegden ook nog bijbrengen de uitdrukking, welke te vinden is 1 Kor. 2: 16^b, *maar wij hebben den zin Christi*; vooral wanneer men hierbij in aanmerking neemt 'tgeen in de vorige verzen van dat kaptittel staat van het 10de vs. af. Ook zou ik er niet vreemd van zijn, om te dezer plaatse te letten op Philipp. 2: 5, waar de Apostel schrijft: *dat gevoelen zij in u, 't welk ook in Christus Jezus was*.

Hoe het zij: den H. Geest, of den Geest Gods of Christi te hebben, is blijkbaar uit de *werking*, die Hij op de uitverkorenen uitoefent; gelijk men ook *den wind* gewaar wordt aan de kracht die hij van zich geeft b. v. in de beweging der boomen, het zeilen der schepen en het geluid, dat er van gehoord wordt *). En welke is nu die werking? Zij

*) Dus oordeelden ook onze, met het ware wezen des inwendigen Christendoms zoo goed bekende Dordsche Vaderen over

maakt dat het oude in den zondaar voorbij gaat en dat hij een nieuw schepsel wordt: *Zij verandert hem naar het (verlorene) Beeld van God en Christus in gedaante, van heerlijkheid tot heerlijkheid*, 2 Kor. 3: 18. Bijzonder doelt dit echter op de *mededeelbare* eigenschappen van God, b. v. op Zijne wijsheid, heiligheid, liefde, magt enz.

a. De *oude* mensch is uit den Vader der leugenen, den Duivel, die in de *waarheid* niet staande gebleven is. Wordt de zondaar echter des H. Geestes deelachtig, dan gaan zijne oogen open, het deksel wordt van zijn aangezicht weggenomen; vrij en onbelemmerd begint hij van zich af te zien, en hij onderscheidt thans klaarlijk de goddelijke dingen, die tot zijnen vrede dienen. Wat hij *vroeger* voor waar, schoon en heilzaam hield, dat houdt hij dan voor valsch, walgelijk en verderfelijk. Het blind vooroordeel, de stijve eigenwaan, het sleur- en gewoonte werk en het slaafsch navolgen en napraten van anderen maakt hij hem plaats voor een helder, levendig, bevindelijk en zelfstandig aanschouwen van die geestelijke zaken, waarbij de mensch hier en eeuwig leven zal.

b. De *oude* mensch is *in zonden ontvangen en geboren*, naar het beeld des eersten Adams, aardsch en vleeschelijk. Wordt de zondaar echter des H. Geestes deelachtig, dan gaat ook in *dit* opzigt het

dit stuk (Can III. IV. § 12, 13.) zeggende: »dat deze werking zelve eene verborgene en onuitsprekelijke werking is, en men alleenlijk door de *gewrochten* dier werkinge verzekerd wordt, »dat men dus door Gods Geest bewrocht zij.»

oude voorbij, het wordt alles nieuw in hem. Zijn wil en zijne genegenheden, die vroeger vijandig tegen Gods wil en Christi geboden overstonden, worden ten goede geneigd, en hij krijgt naar den inwendigen mensch, een vermaak in de wet Gods Hij begint eenen haat en waren afkeer van *alle* zonde te gevoelen, en daarentegen eene hartelijke vreugde in God en eenen lust en liefde tot alles goeds. Teeder en naauwgezet geeft hij acht op alle gedachten, wenschen en begeerten die in zijne ziel oprijzen, en de H. Geest die in hem is, geeft hem eene zuivere blijdschap in 'tgeen Godè behagelijk is, en bedroeft zich in hem over alles waardoor het Goddelijke Beeld verontreinigd wordt.

c. De *oude* mensch heeft zich zelve lief, zoekt zich zelve; en *schijnt* het ook soms dat hij anderen groet en lief heeft, wél bezien is dit ook niet meer dan schijn. Ontvangt de zondaar echter den Heiligen Geest, dan ontstaat ook te dezen aanzien in hem eene zichtbare en groote verandering. Zijn geheele levensbeginsel wordt dan vernieuwd en, gelijk de Vader Zijne zoon opgaan laat over boozen en goeden, zoo draagt hij ook aan *alle* menschen een toegenegen en liefderijk hart toe, waardoor hij hen in *tijdelijke* dingen gaarne helpt en zegent, en ook in het *geestelijke* gaarne alles in 't werk stelt, wat tot hun heil bevorderlijk kan zijn. Geen toorn, geene bitterheid, geen hoogmoed, geen gierigheid woont of heerscht in zijn gemoed, maar hij is al dezer zonden vijand: en naar Christi exempel en de volmaaktheid Gods wandelt hij in zachtmoedigheid,

innerlijke ontferming, opregt medelijden, nederigheid en weldadigheid. Daarbij wordt hij echter steeds voor die *duivelsche* liefde en verdraagzaamheid bewaard, die uit den Booze is en de zonde toelaat, naardien hij weet, dat men zijnen naaste nooit minder wel doet of meerder haat, dan wanneer men hem in valsche rust en op verkeerde wegen laat voortgaan. Bij alle zijne vermaningen en bestraffingen strijdt hij intusschen tegen vreemd vuur en vleeschelijke drift, die er zoo spoedig mede vermengd worden; terwijl hij vurig bidt, om alleen door de zucht voor Gods eer en zijner mede zondaren zaligheid bestuurd te worden.

d. Eindelijk, de *oude* mensch is onmagtig tot alle ware goed. Wel verbeeldt hij zich vaak wonder veel te kunnen; doch dit is een blinde en ijdele waan, die van zelve wegvalt, zoodra hij slechts waarlijk tot God bekeerd is, en zich zelve in zijne wezenlijke gedaante tegenover des Heeren heilige, volmaakte en geestelijke wet gesteld heeft. Van natuur kan de mensch geen geloof oefenen, geene deugd betrachten, uit geen rein beginsel handelen, geen' strijd voeren op de regte wijze, in één woord: *Hij is niet bekwaam als uit zich zelve iets goeds te denken, te zeggen of te doen.* Wordt hij echter des H. Geestes deelachtig, dan *vermag hij alle dingen door Christus, Die hem kracht geeft.* Dan begint hij te leeren bidden, te leeren zingen, te leeren gelooven, te leeren spreken, te leeren werken, alles tot eer van God, tot stichting van anderen, tot zaligheid zijner ziele. Ziet het in de

Apostelen, in eenen Stephanus, in vele martelaars, predikers en zendelingen, die door den Geest gedreven, gesterkt, getroost en verheerlijkt zijn. Getuigt het ook Gij zelve onder mijne lezers, die deze hemelsche gave gesmaakt hebt, en in vrijheid en blijheid des gemoeds wel voor uwen Heer en Koning in heilige verrukking opsprongt, en u tot de grootste zelfsverloochening en opofferingen voor Zijne zaak (die der zondaren behoudenis tevens is) willig en bereid voelt.

Wij zouden hier nog wel meer van de werkingen des H. Geestes in den veranderden zondaar kunnen bijbrengen, doch de ruimte laat ons dit thans niet toe. Eer wij er echter geheel afstappen, moeten wij nog drie aanmerkingen laten volgen:

Vooreerst, *dat God den Geest niet met mate geeft*, d. i. niet gelijkelijk, juist in dezelfde hoeveelheid en kracht aan alle Zijne kinderen uitdeelt. Dit leert de ondervinding zoo duidelijk en de geschiedenis van alle tijden bevestigt het zoo sterk, dat wij er wel weinig meer van zullen behoeven te zeggen. Zelfs onder de Apostelen mag men dit waarnemen, alsmede bij de Profeten, Patriarchen en Heiligen onder den ouden dag.

Ten tweede, *dat het wel één geest is maar onderscheidene gaven* 1 Kor. 12. 7-11. *Maar aan een' iezelijk wordt de openbaring des Geestes gegeven tot hetgeen oorbuar is. Want aan dezen wordt door den Geest gegeven het woord der wijsheid, en aan eenen ander' het woord der kennis, door denzelfden Geest; En aan eenen ander' het*

geloof, door denzelfden Geest, en aan eenen ander de gaven der gezondmakingen, door denzelfden Geest. En aan eenen ander' de werkingen der krachten, en aan eenen ander' profetie, en aan eenen ander' onderscheidingen der geesten, en aan eenen ander' menigerlei talen, aan eenen ander' uitlegging der talen. Doch deze dingen alle werkt één en dezelfde Geest, deelende aan een' iegelijk in het bijzonder, gelijkerwijs Hij wil. En hierdoor ontstaat juist die heerlijke en aanbiddelijk schoone éénheid en verscheidenheid in Jezus gemeente, gelijk ook in een ligchaam wel verschillende leden zijn, doch alleen door één beginsel samenwerken tot één doel.

Ten derde, dat de H. Geest niet in een punt des tijds in zijne geheele kracht en volle mate in den zondaar daalt en openbaar wordt, maar van lieverlede, als de zuring het deeg, hem doortrekt en verandert. Even als het pas geboren kind wel *alle* deelen des ligchaams aan zich heeft, maar langzamerhand tot eenen volwassen man ontwikkeld wordt, zoo ook de H. Geest in den Christen. En even als er *middelen* vereischt worden, om den ligchamelijken groei te bevorderen, zoo gebruikt de Heer ook onderlinge bijeenkomsten, lief en leed, nood en redding, het Woord en het Gebed, en ontelbare andere dingen tot steeds voortgaande en zich gedurig schooner en krachtiger vertoonende ontwikkeling der kiem des eeuwigen geestelijken levens, 't welk de Heilige Geest werkt in den armen, in zich zelf dooden en verlorenen zondaar.

Hoe verkeert nu echter het menschedom omtrent dit hoogstgewichtig leerstuk? Ongetwijfeld, op zeer verschillende wijze.

Er zijn, die het geheel ontkennen en verwerpen; die met bitteren schimp of ligtvaardigen spot het Wezen en de Werking des H. Geestes lasteren. Maar dezulken mag ik, dunkt mij, hier gerust voorbij gaan, daar het niet te verwachten is, dat zij deze bladen ter hand nemen. Men kan dan ook niet beter doen, dan hen aan Gods barmhartigheid aan te bevelen, die ook soms wel gevonden is van degene die Hem niet zochten, ja! die vijandig tegen Hem over stonden.

Er zijn *anderen*, die deze waarheden wel niet regtstreeks loochenen durven, uit een overblijfsel van heilig ontzag voor de gewijde schriften; doch die dezelve niet bevindelijk aannemen, en mitsdien *metterdaad* miskennen. Tot dit soort van menschen behooren alle zoogenaamde goede menschen van natuur, die eenen zachten en zedigen inborst hebben, burgerlijk ja! godsdienstig leven, eene soort van dankbaarheid, liefde, goedwilligheid en opregtheid in zich gevoelen, en tot eene zekere hoogte ook eenen menschlievenden en zich zelf verzakenden wandel leiden — alles echter als uit zich zelve of in eigen kracht. De zoodanigen hebben eenen wezenlijken afkeer van alle ware geestelijkheid; worden ook ligt verbitterd, wanneer men hen van hunne valsche gronden afzetten wil; hebben weinig behagen in schriftuurplaatsen als daar zijn: *alle*

*plante die mijn Hemelsche Vader niet geplant heeft zal uitgeroeid worden, en het is niet desgenen die wil, noch desgenen die loopt, maar des ontfermenden Gods, alsmede van die welke wij thans met elkander beschouwen. Ja! als men hen regt in de engte drijft, dan kunnen zij wel zoo ver komen, dat zij alle wezenlijke Geesteswerken voor fijmelaarij of dweepzucht uitschelden. Zijn er onder mijne lezers ook de zoodanigen; — och! dat zij bedenken wat zij doen. Zij lasteren toch 't geen zij niet kennen; zij verheffen zich in ijdeloosheid waan tegen de Zalving der heiligen, en hoe arm en ellendig zij ook zijn mogen, zij achten zich nogthans rijk en geens dings gebrek hebbende. Mogten zij nog eens, terwijl het nog dag voor hen is, van deze afdwaling met ootmoed en berouw wederkeeren! Mogt de Heer zich nog over hen erbarmen en hen, door de dadelijke gifte van Zijnen H. Geest, van hunne vroegere zonde en ellende onwedersprekelijk overtuigen. Dan eerst zouden zij leeren wat het is: *Christen te zijn, en in Gode te leven door ware genade. Zelfs onder hen die zich voor vrome en bekeerde menschen houden, en dien naam ook bij anderen dragen treft men in dit opzicht treurige dwalingen aan. De spreuk: maakt eerst den boom goed!* keeren zij om, en beginnen overzulks van achteren op, terwijl zij *eerst* de vrucht willen goed maken, als werd dáárhoor ook de boom goed. Men werkt dan vlijtig aan de *belijdenis* en den *wandel*; meenende, dat wanneer de eerste regtzinnig en de laatste onbesproken ja! naauwgezet is,*

men dan genoeg zal hebben, om in den dag des Heeren te bestaan. Zeker zijn beide deze stukken noodzakelijke en onontbeerlijke vereischten in het christelijke leven; doch, als er geen hoogere Goddelijke kracht of eerste oorzaak is, waaruit beide voortvloeijen, dan zullen wij met de zuiverste belijdenis en den besten wandel nog beschaamd uitkomen. *Die den Geest Christi niet heeft, die komt hem niet toe!* En bijzonder bevelen wij u hierbij ter lezing en behartiging aan I Kor. 13: 1-3.

Wanneer nu, ten slotte, nog eens iemand vragen mogt: »maar hoe zal ik als opziener over andere zielen en als lidmaat bij eigene zelfsbeproeving »het werk der natuur of der eigene kracht van het »werk des Geestes en der Genade onderscheiden?» Mijn antwoord zoude zijn, dat dit hoogst bezwaarlijk is, en in sommige gevallen misschien onmogelijk. Veel waarde hebben intusschen bij mij de volgende kenmerken: »Die den Geest Christi heeft is nooit »hooggevoelend, maar hij vreest; die den Geest »Christi heeft ligt nooit op den ouden droessem stil, »maar hij leeft en jaagt steeds naar meer; die den »Geest Christi heeft, bestaat niet slaafsch of wettisch »(noch in belijdenis noch in wandel) maar daar is »vrijheid; die den Geest Christi heeft, die heeft ware, »heilige liefde; eindelijk, die den Geest Christi heeft »bedenkt niet de dingen die beneden zijn, maar »zijn hart is veel dáár, waar ook zijn schat is.»

En nu mijn Lezer! wat zegt gij, na alle deze dingen overdacht te hebben, bij u zelve? Zijt gij des H. Geestes deelachtig, uit den Geest geboren,

uwe ziel love den Heer en alles wat binnen in u is Zijnen heiligen naam. En wanneer gij door den Geest leven moogt, zoo wandel ook door den Geest en niet naar den vleesche!

Zijt gij des H. Geestes *nog niet* deelachtig? Zijt gij *nog niet* uit God geboren, nog maar een bloot natuurlijk mensch, den Geest niet hebbende? Wat zal ik tot u zeggen! Menigeen zoude u toeroepen: *bid dan, en gij zult ontvangen!* Ik durf u daar niet toe opwekken: want ik geloof niet, dat iemand om den Geest bidden kan, zonder reeds uit den Geest geboren te zijn. Een dood (d. i. geheel vleeschelijk) mensch kan zoo iets niet bidden, want als de Geest komt, dan moet de natuur sterven, en *niemand heeft ooit zijn eigen vleesch gehaat.* Alleen de *nieuwe* mensch kan het Goddelijke begeeren, want het Goddelijke is voor het vleesch de grootste kwelling die men bedenken kan; gelijk ook de Heere Jezus de grootste vijand is van alle natuur en natuurlijke menschen. Zelfs wanneer de nieuwe mensch om Gods Geest bidt, dan huivert de *oude* mensch, en wilde dat gebed wel gaarne verhinderen. *ô! Dat verliezen van het eigene leven en dat doorgaan van een zwaard door de ziel, — het is eene zaak waar slechts weinigen begrip van hebben, en nog weiniger weten het bij ervaring.* Welzalig echter die allen, welken het uit vrije genade gegeven is door Hem, *van Wien alle goede gaven en volmaakte giften eeniglijk tot ons afdalen.* De zulken toch zijn Christi eigen, en die Christus toebehooren, zelfs de poorten der hel zullen hen niet uit Zijne hand rukken. Laat ons dit thans in de *laatste* plaats nog overdenken.

III.

Christi eigen te zijn, of Hem toe te komen of te behooren is eene spreekwijze ontleend uit eene voorstelling der H. Schriften van het verlossingswerk van zondaren door den Eenigen Zaligmaker, die overeenkomst heeft met eene gewoonte ook onder de menschen, vroeger vooral, gebruikelijk. Ik bedoel *den slavenhandel*, door welken de eene mensch het volle eigendomsregt over den anderen koopen konde tot meerderen of minderen prijs, gelijk wij nu nog het vee koopen en verkoopen. Zoo wordt de Heere Christus gezegd den uitverkoren' zondaar, niet voor goud of zilver, maar voor zijn dierbaar bloed, vergoten tot een rantsuen voor velen, uit het geweld des Satans en van de eeuwige verdoemenis te hebben verlost. Als zoodanig nu is Hij de Heer van dien zondaar geworden, die dan ook voortaan, door den H. Geest, Jezus, Heere! noemt in oprechtheid en van ganscher harte en niet meer zich zelve of den Duivel leeft en sterft, maar alleen Hem, Die voor ons gestorven en opgewekt is, Rom. 14: 7-9.

De mensch, uit vleesch geboren vleesch, is van natuur een kind des toorns, ten waren goede ongeneigd en onbekwaam. Hij staat overzulks onder den Overste der magt des lichts, des geestes die nu werkt in de kinderen der ongehoorzaamheid, *onder welken* (zegt de Apostel Paulus Eph. 2: 3.) *ook wij allen verkeerd hebben in de begeerlijkhe-*

den onzes vleesch, doende den wille des vleesch en der gedachten, en wij waren van natuur kinderen des toorns, gelijk ook de anderen. Behaagt het dan echter den vrijmagtigen God, om, onder de prediking van Christus, door den Heiligen Geest deze of gene ziel tot het geloof te bewegen, dan verandert die ziel van Overste of heer. Dien zij vroeger, in duisterheid des verstands en verkeerdheid van hart, aanhing en diende, dien verlaat zij voortaan: zij zegt hem de dienst op en begeeft zich tot den nieuwen Heer, den oversten Leidsman ter zaligheid, Jezus Christus. Dan behoort zij ook eerst tot de gemeente, en ontvangt als zoodanig het *nieuwe* veldteken, den H. Doop als teeken en zegel des met de ziel aangegane Goddelijken genadeverbonds. Och! dat zij die geestelijk wenschen genoemd te worden, dit ook geestelijk bezien mogten, en geen bloot vleesch en bloed onder de ten eeuwigen leven herborene lidmaten Christi, door den waterdoop, mogten ingelijfd achten, naar het verkeerd toegepaste formulier des Doops, bij de Gereformeerde kerk gebruikelijk. *Vleesch en bloed kan en zal Gods koningrijk niet beërven, en: ten zij iemand wederom geboren zij, hij kan het koningrijk Gods niet ingaan, en nogmaals: die den Geest Christi niet heeft, die komt Hem niet toe.*

Allertreurigst is het, dat deze klaarlijkkelijke waarheid zoo geheel verborgen is, zelfs voor degenen die Hoogleeraars in de Gemeente genoemd worden. Anders toch zoude b. v. Prof. MUURLING onlangs niet gepredikt en uitgegeven hebben de taal: »dat men

»niet slechts de boozen en de goeden in de Gemeente »behouden zal, maar de boozen zoowel als de goeden »in de Gemeente opnemen moet.» Wat wordt dan van de gemeente of het ligchaam Christi? Wie kan zoo iets zonder huivering bedenken? Hoe stout en vermetel wordt hierdoor alle gezag en bevel van den Heere Jezus en Zijne Apostelen vertreden! Vergelijk slechts: Matth. 18: 15, 17. 1 Kor. 5: 9-13. 2 Kor. 6: 14-18. Eph. 5: 1-7. en vs. 11. ook nog vs. 24-27. 2 Joh. vs. 10, 11, en dergelijke plaatsen meer. Maar wij verstaan elkander in deze geestelooze dagen niet gemakkelijk. Ook *mij* zal men misschien opzettelijk verkeerd begrijpen. Het is volstrekt mijne meening niet, om de gemeente Gods en Christi *buiten betrekking* tot de wereld te zetten, alsof ik alle menschen die nog niet bekeerd zijn hard en liefdeloos verstiet. Neen! liefde tot allen, ook tot den verst afgedwaalden zondaar, heeft de ware geloovige, maar hij acht hem daarom nog geen *broeder* te zijn. De Gemeente Gods is een eiland en de wereld de zee: die nu op het eiland behouden zijn visschen gaarne, of zij ook nog anderen uit de zee tot zich mogten zien toegebracht, door Hem Die ook de visschen in het net moet leiden. En is er dan iemand gevangen tot opluistering van Jezus Koningrijk; heeft de Vader uit vrije genade iemand van den dood gered; is hij des H. Geestes deelachtig geworden, dan is er blijdschap over deze zaak in den hemel en ook reeds op aarde onder alle ware kinderen Gods, — hoe fel ook de Satan er tegen woede

Daarom heilzoekende Lezers! dat niemand u met

valsche of bedriegelijke redenen verleide. Die niet wederom geboren is uit water en Geest kan binnen het Koninkrijk Gods niet gerekend worden, en: *die den Geest Christi niet heeft, die komt hem niet toe.*

Onderzoeken wij nu echter nog nader, wat het in hebbe *Jesus toe te komen*. Elders drukt de Apostel dit zóó uit: *Niemand van ons leeft zich zelven, en niemand sterft zich zelven; want, het zij wij leven wij leven den Heere, het zij wij sterven wij sterven den Heere. Het zij dan dat wij leven, het zij dat wij sterven, wij zijn des Heeren* *). De Katechismus geeft dit mede, in het 1ste Antwoord onvergelykelijk schoon, aldus te kennen: »Ik ben »met lijf en ziel, beide in 't leven en sterven, niet »mijn maar mijns getrouwen Zaligmakers eigen, Die »met Zijn dierbaar bloed voor alle mijne zonden »volkomen betaald, en mij uit alle geweld des Duivels verlost heeft, en alzoo bewaart, dat (zonder »den wil mijns hemelschen Vaders) geen hair van »mijn hoofd vallen kan, ja! ook, dat mij alle ding »tot mijne zaligheid dienen moet: daarom Hij mij »ook door zijnen Heiligen Geest des eeuwigen levens »verzekert en Hem voortaan te leven van harte ge- »willig en bereid maakt.»

Om met het laatste te beginnen: *die Christus toekomt is gewillig en bereid, door den H. Geest, om voor Hem te leven*. Ik kan dit niet schooner

*) Rom. 14: 7, 8.

ontwikkelen, dan met de woorden van eenen door en door geleerden en godvruchtigen Engelschen schrijver J. EDWARDS, welke met eenige verandering dus luiden:*)

»Dezen dag (schrijft hij) vernieuwde ik plegtig »mijne opdracht aan den Heere. Ik stelde mij voor »Zijn aangezicht en gaf mijzelve met alles wat ik ben »en hebbe aan Hem over, zoodat ik in geen opzigt »mijns zelve ben. Ik kan geen aanspraak maken »op mijzelve; geen regt noch eigendom heb ik meer »op dit verstand, op dezen wil, op deze hartstoch- »ten: geen regt heb ik op dit ligchaam of eenig »van deszelfs leden; geen regt op deze tong, deze »handen, deze voeten, deze oogen, deze ooren, »dezen reuk of dezen smaak; [geen regt op dit goud »of zilver, dit huis of land, dezen titel of rang]. »Ik heb mijzelve nu geheel weggegeven en niets voor »mij overgehouden. Door Zijne genade zal ik nu »voortaan nooit eenig regt of eenige magt over mij- »zelve eischen: ik behoor alleen en geheel aan Jezus »toe. Ik heb in dezen morgenstond tot Hem gezegd, »dat ik Hem aannam tot mijn deel en mijne zalig- »heid; niets buiten Hem als een deel van mijn geluk »wilde beschouwen, noch handelen wilde alsof het »zulks ware. Dat ik Zijne wet ten duurzamen regel »voor mijne handelingen koos, en met alle magt »tegen de wereld, het vleesch en den Duivel wilde »strijden, tot aan het einde mijns levens. En ik bidde

*) Jonathan Edwards, over de Godsdiënstige Hartstochten, in het Voorbericht van den Uitgever. Ik heb de woorden echter alleen in betrekking tot den Heer Jezus geplaatst, naar aanleiding van het doel, waartoe ik ze overneem.

»Hem, dat Hij zulks van mij aanneeme, en ook mij-
 »zelve aanneme als geheel zijn eigen, en in alle
 »opzigten als zoodanig over mij beschikke; 't zij Hij
 »mij bedroef of verblijde, of wat Hem ook omtrent
 »mij, die Zijn eigendom ben, goeddunke. Van nu
 »af aan mag ik in geenerlei opzicht handelen als mijn
 »eigen heer. Als zoodanig zal ik te werk gaan,
 »zoo vaak ik eenig van mijne vermogens besteede tot
 »iets dat niet tot eer van God kan strekken, en
 »wanneer ik niet Zijne verheerlijking tot mijn hoofd-
 »doelwit stelle. Als ook, indien ik onder beproevin-
 »gen misnoegd ben, of afgunstig over den voor-
 »spoed van anderen. Indien ik eenigzins liefdeloos
 »handele. Indien ik mij verstoore over beledigin-
 »gen, en tot wraak genegen ben. Indien ik iets
 »verrigte enkel om mij zelve te behagen, of iets
 »vermijde enkel om mijn eigen genoegen niet te
 »krenken. Indien ik iets nalate, omdat het een
 »grooten trap van zelfverloochening vordert; indien
 »ik op mij zelve steune; indien ik iets van den
 »lof over 't geen ik doe, of liever: van 't geen God
 »door mij doet, tot mij neem, of zoo ik op eeni-
 »gerlei wijze hoogmoedig of opgeblazen ben!"

Ziet daar Lezers! wat het zegt: *Jesus toe te komen*. Wie, dien het nog gegeven wordt, om zich zelve regt te beproeven, wie moet niet schaamrood worden bij zulke taal. Wien klopt het hart niet van schuld en smart. Gewis! die dit in onverschilligheid kunnen lezen, dat zijn geen kinderen Gods, en geen verlost van den Heere Jezus Christus.

Maar helaas! hoevele Naam-Christenen worden hierdoor ook ten toon gesteld. Wat zullen er menigten zijn die wanen in te gaan en die niet kunnen! *Rijken* die zelve gemakkelijk en weelderig leven, huizen bouwen en lusthoven aanleggen, terwijl zij den eerlijken arbeidsman die bedeesd tot hen komt om broederhulpe, met het koude woord afwijzen: *daar doe ik niet aan*. ó Wat zullen de zulken antwoorden voor den troon! *Wijzen*, die zich inbeelden alléén de waarheid te hebben, en met ijdelen trots op duizenden en tienduizenden nederzien die beneden hen staan. Die met schamperen hoon de eenvoudigen en nederigen van harte verpletteren, als of die van eene gansch andere stof gemaakt waren als zij. Vrienden der *ruste* en der eigene *genoegens*, die het nu eens niet schikt, dan niet naar 't zin is, nu te veel tijd roofst, dan te veel moeite baart om verlegene medemenschen of zelfs broeders of zusters bij te staan met raad of daad, uit nood te helpen, of gelukkig te maken door tijdelijke hulpe. Och! Och! Deze menschen alle, zij mogen zich verbeelden Jezus toe te komen, zij zijn nog maar al te veel huns zelfs eigen, en ik vrees, dat zij eenmaal met tranen in de buitenste duisternis hunne dwalingen beweenen zullen. Neen! Die Jezus eigen is, die leeft *niet* zich zelve, maar met alles wat hij heeft en is gevoelt hij zich willig en bereid om Jezus te behagen, *door werken der liefde en der barmhartigheid*. Die zóó niet bestaat, of hoe langer zoo meer wenscht te bestaan, die komt den Heere niet toe.

Ik besluit met het lieve versje uit den tweeden Psalm:

Welzalig zij, die naar Zijn reine leer,

In Hem hun heil, hun hoogst geluk beschouwen;
Die Sions Vorst erkennen voor hun Heer.

Welzalig zij, die vast op Hem betrouwen.

Ja waarlijk! mijn heilzoekende Lezer, indien gij dat eerste antwoord uit onzen Katechismus met een geloovig en verzekerd harte kunt nazeggen, ten volle overtuigd, dat Jezus u aangenomen en voor alle uwe zonden voldaan heeft, u alzoo bewarende, dat, zonder Gods wil, geen haïr van uw hoofd valt, en dat ook alle aardsche nood en ellende u tot uwe zaligheid moet bevorderlijk zijn; indien gij als een levend lid van Zijn gezegende ligchaam op aarde moogt wandelen, door den Geest, die open in Hem was, geleid en geregeerd wordende, — dan zult gij gewisselijk ook eenmaal de kroon der overwinning verkrijgen, en daár komen waar het Hoofd is, om er eeuwiglijk met Hem in de hemelsche zaligheid te triomfêren. Dan moogt gij u verzekerd houden, dat noch dood, noch leven, noch engelen, noch overheden, noch machten, noch tegenwoordige, noch toekomstige dingen, noch hoogte, noch diepte, noch eenig ander schepsel u zal kunnen scheiden van de liefde Gods, die daar is in Christus Jezus.

Juicht dan en weest blijde, gij geliefde kinderen en verzegelde erfgenamen des Rijks Gods! Dient Hem, Die u gered heeft met vrolijkheid, en wandelt voor Zijn aangezicht met opgerigten hoofde.

Hij kan en wil en zal in nood,
Zelfs bij het nad'ren van den dood,
Volkomen uitkomst geven.

Roemt ook in de verdrukking en verkondigt met lust de deugden Desgenen Die u getrokken heeft uit de duisternis en overgebracht heeft tot Zijn wonderbaar licht. Hij is uwen lof, uwen dank, uwen roem, uwe vreugde, uw betrouwen uw alles zoo bij uitnemendheid en boven alles en allen waardig.

Zijn Naam moet eeuwig eer ontvangen

Men loof' Hem vroeg en spa!

De wereld hoor' en volg' mijn zangen

Met Amen, Amen na!

En Gij! onder mijne lezers, die dat nog zoo geloovig *niet* kunt doen, ik bid u, legt dit Blad niet uit de hand, zonder u zelve voor de poorten der ontzagchelijke eeuwigheid te stellen en voor den troon des Heiligen Regters van levenden en dooden. Indien gij Christus *niet* toekomt, — Wiens zijt gij dan? *Niemand's* eigen kunt gij niet zijn: zoo gij aan *Christus* niet behoort dan behoort gij eenen anderen Heer toe, Joh. 8: 44 of Rom. 6: 23^a.

Immers niemand kan ook *twee* Heeren dienen, want hij zal den éénen aanhangen moeten en den ander' verlaten. Uw eeuwig wêl of wee hangt van den Heer af, dien gij u kiest en volgt. Zoudt gij er wêl toe besluiten durven, om in koelen bloed en welberaden Jezus den nek toe te keeren, om den Booze na te gaan? ô! Dat de Almagtige God u dan kragtig mogt trekken, om het Lam te volgen, waar

het ook henegaat, om uw kruis vrolijk op te nemen en het Jezus na te dragen. Hij is het zoo waardig om van al het schepsel verhoogd en verheerlijkt te worden. En Hij is ook zoo gewillig om de ziel, die tot Hem vlucht onder zijne vleugelen te bergen, te troosten en te zaligen.

Zondaars! komt dan, hoort Zijn stem!
Hij maakt zondaars tot Gods kindren.
Vrij moogt gij tot Jezus gaan,
Jezus neemt de zondaars aan! Amen.